

MARV1 2011 - Metsikkökoealajarjoitus

Ilkka Korpela, H89

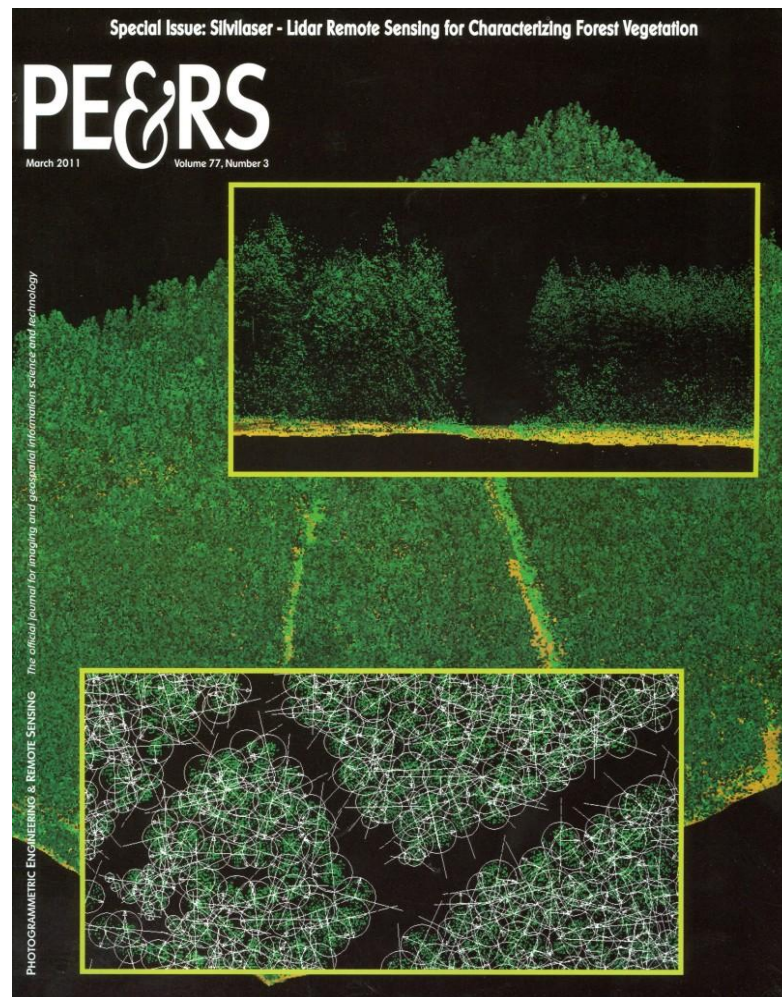
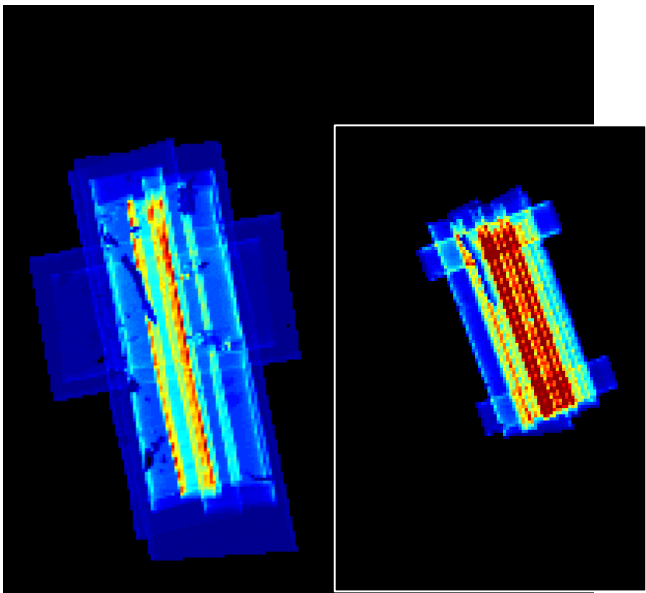

”Yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa...” (Yliopistolaki)

Hyytiälän kaukokartoitustutkimus ja -koekenttä

Opetuksen, tutkimuksen, laitevalmistajien, operaattorien ja yritysten yhteystyötä, 1997–

1997– Surffausta Digitaalisen fotogrammetrian, laserkeilauksen, teoreettisen kaukokartoituksen ja huiman laskentatehon kehityksen aallolla. Yhteistyönä.

Hyytiälän kaukokartoitustutkimus ja -koekenttä

**SINGLE-TREE FOREST INVENTORY USING LIDAR AND AERIAL IMAGES FOR 3D
TREETOP POSITIONING, SPECIES RECOGNITION, HEIGHT AND
CROWN WIDTH ESTIMATION**

I. Korpela, B. Dahlin, H. Schäfer, E. Bruun, F. Haapaniemi, J. Honkasalo, S. Ilvesniemi, V. Kuutti,
M. Linkosalmi, J. Mustonen, M. Salo, O. Suomi, H. Virtanen

Department of Forest Resource Management, POB 27, 00014 University of Helsinki, Finland –
ilkka.korpela@helsinki.fi

Commission III

KEY WORDS: Allometry, Modeling, Mapping, Sampling, Photo-plot, Calibration, Multi-Scale, Matching, Template

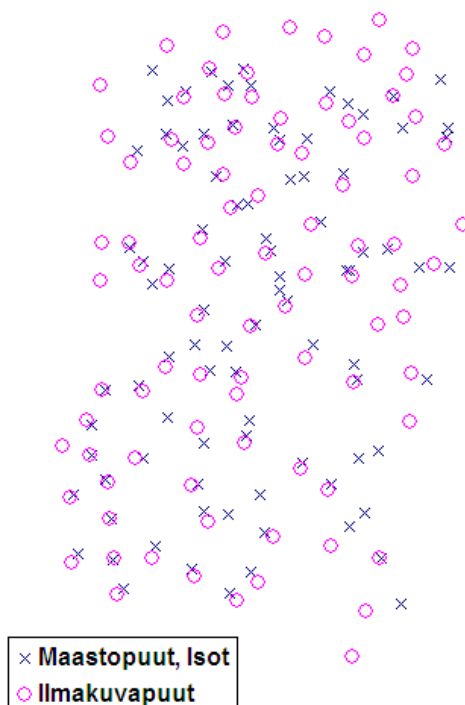
Kytkey marv-opetukseen 2007–
(M. Holopainen).

- 4 väitöskirjaa (UEF),
1 valmistumassa (UH)
- 6+ kpl graduja (UH, ETH)
- 2 kpl TEKES-proj. (UH)
- 2 kpl Kv. sensoritestejä
- SMEAR, Metsäasema
- Laseria vdsta 2004.
Ilmakuvat 1946-2010.
Satelliittikuvia 1980-
Maastohavaintoja 1995-
SMEAR infra 1995-
- Data tai Metadata kaikki verkossa!

Kytkentä MARV1-kurssille?

- Puuanalyysi → biomassamallit, runkokäyrä, runkomuoto(t)
- Koelaharjoitus → eri tyyppin näytteet puustosta (koealat), **pysyvät** ja tilapäiset, koepuuotanta ja –mallit.

Pysyvät: Koealan rajojen tai puuston tarkka kartoitus

Kokeilu 2006; opiskelijat kartoittivat puut ruutumenetelmällä + napakoordinaatistoon

Hyytiälän kaukokartoitustutkimus ja -koekenttä

Silva Fennica 41(3), 2007

research articles

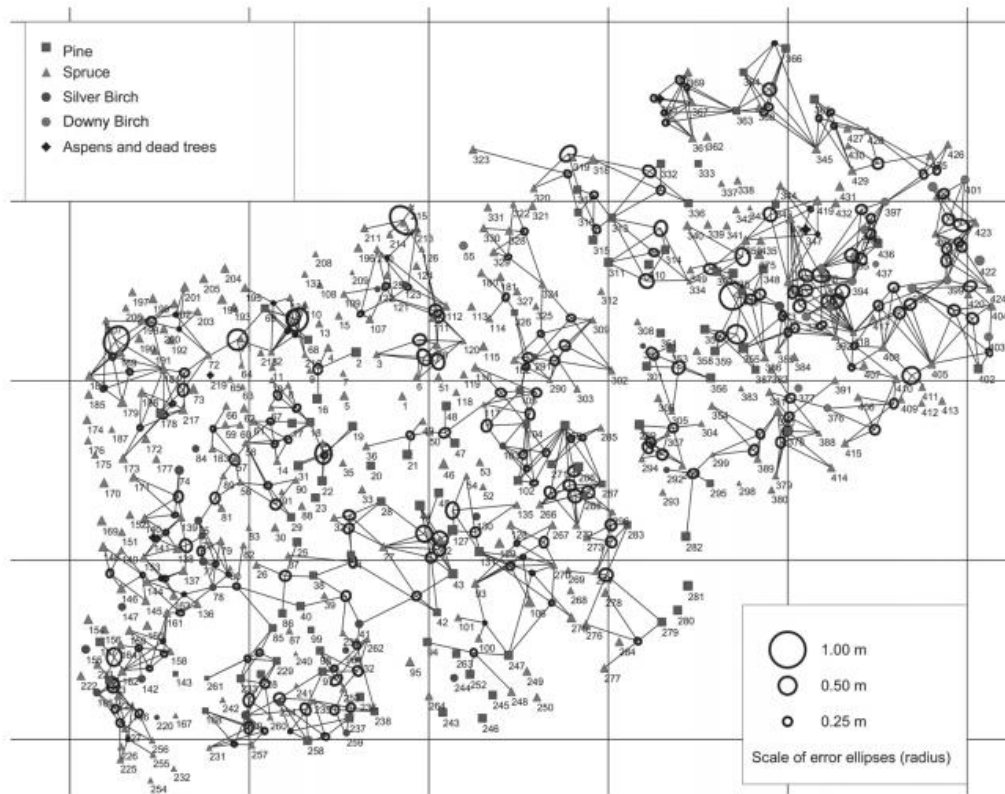

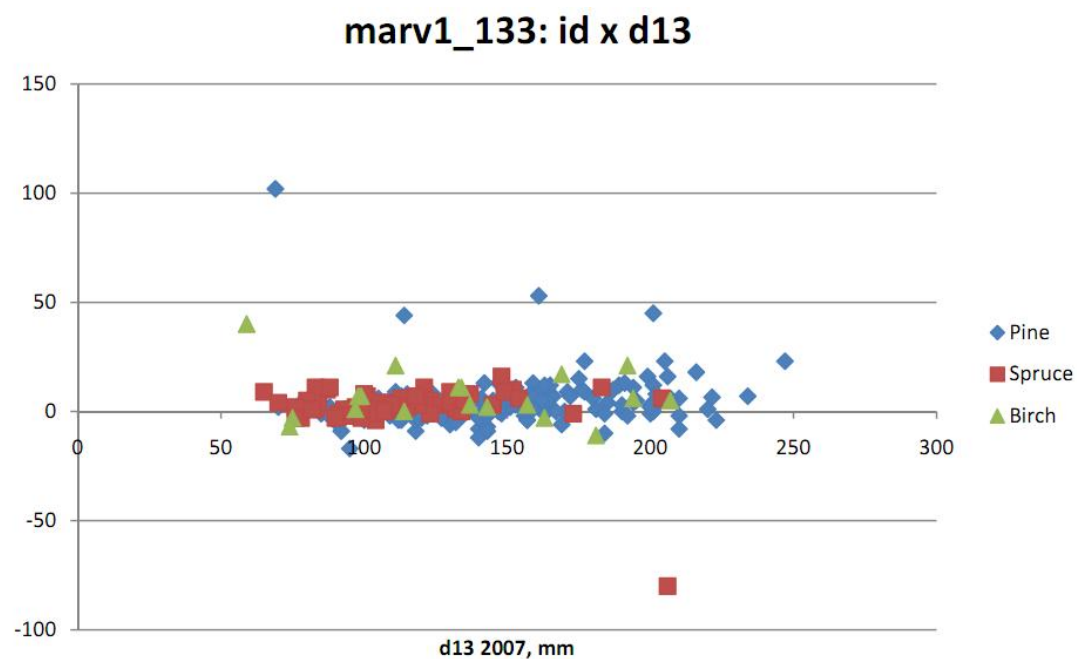
Fig. 4. Tree map of Pätsäinmäki. There are 433 photogrammetric points P_A and 218 field-mapped points P_0 , which are marked by the 67% confidence (error) ellipse. The grid is 20 m by 20 m. The line segments that connect the ellipse centres and the photogrammetrically observed trees P_A denote the field observations of azimuth and distance. As stated in Section 3.1, it would be possible to further improve the positioning accuracy of some of the stems P_A and points P_0 by a full network adjustment, in which all observations would be used simultaneously in (5).

Vuonna 2007:

- Voisiko forstien mittauksia kuitenkin hyödyntää, marv4 / marv1 kursseilla ?
- Uusi paikannusmenetelmä: latvat ilmakuvalta, muut puut kolmioimalla. Redundantit havainnot, tarkkuusarvio paikannustuloksen oheen.
- Entä muut havainnot (Sp, d13, h, d6 etc.)?

Hyytiälän kaukokartoitustutkimus ja -koekenttä

Osaako fuksiforsti mitata, kirjata ja tallentaa?

Esim. 2007 mitattu tiheä männyn koeala # 133 mitattiin uudelleen 2010.

d13 virheitä (karkeita) löytyi 2.5%, mikä vielä 'menee'...

Hyytiälän kaukokartoitustutkimus ja -koekenttä

Vuonna 2011 jää MARV1 kurssina historiaan....
ja metsikkökoealoilla tehdään 5. kerran historiaa?

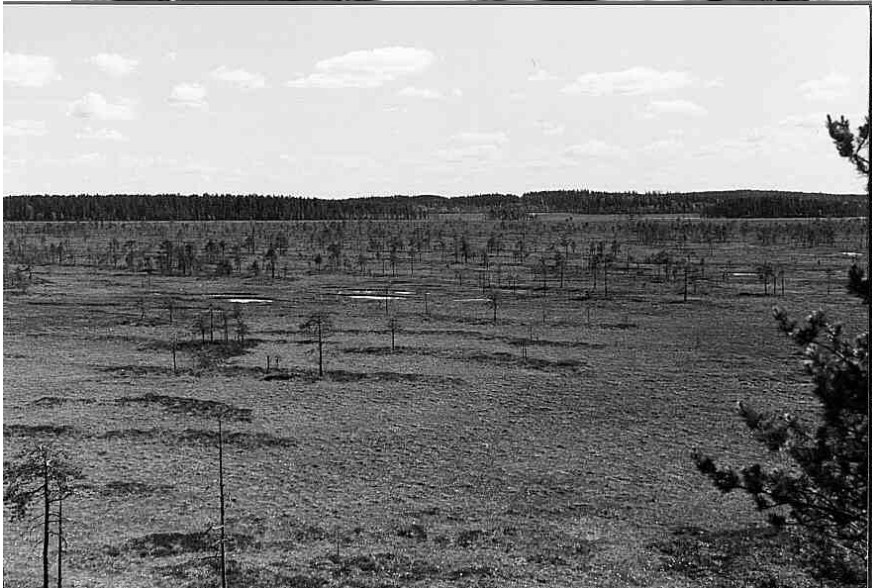

MARV1 vaatii hintansa....

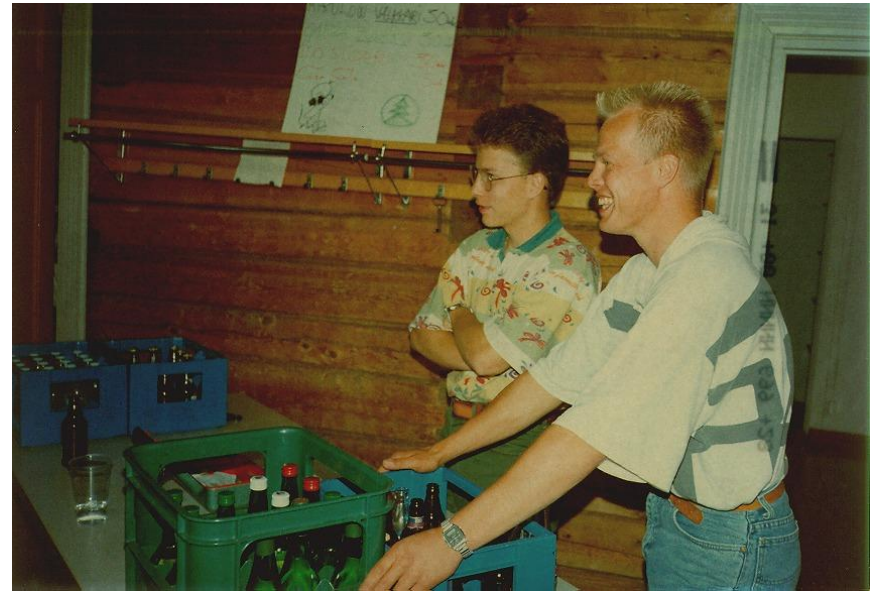
MARV1 vaatii hintansa....

Forsteja 1993, 1994 ja 1998 kesken marvin kurssin.

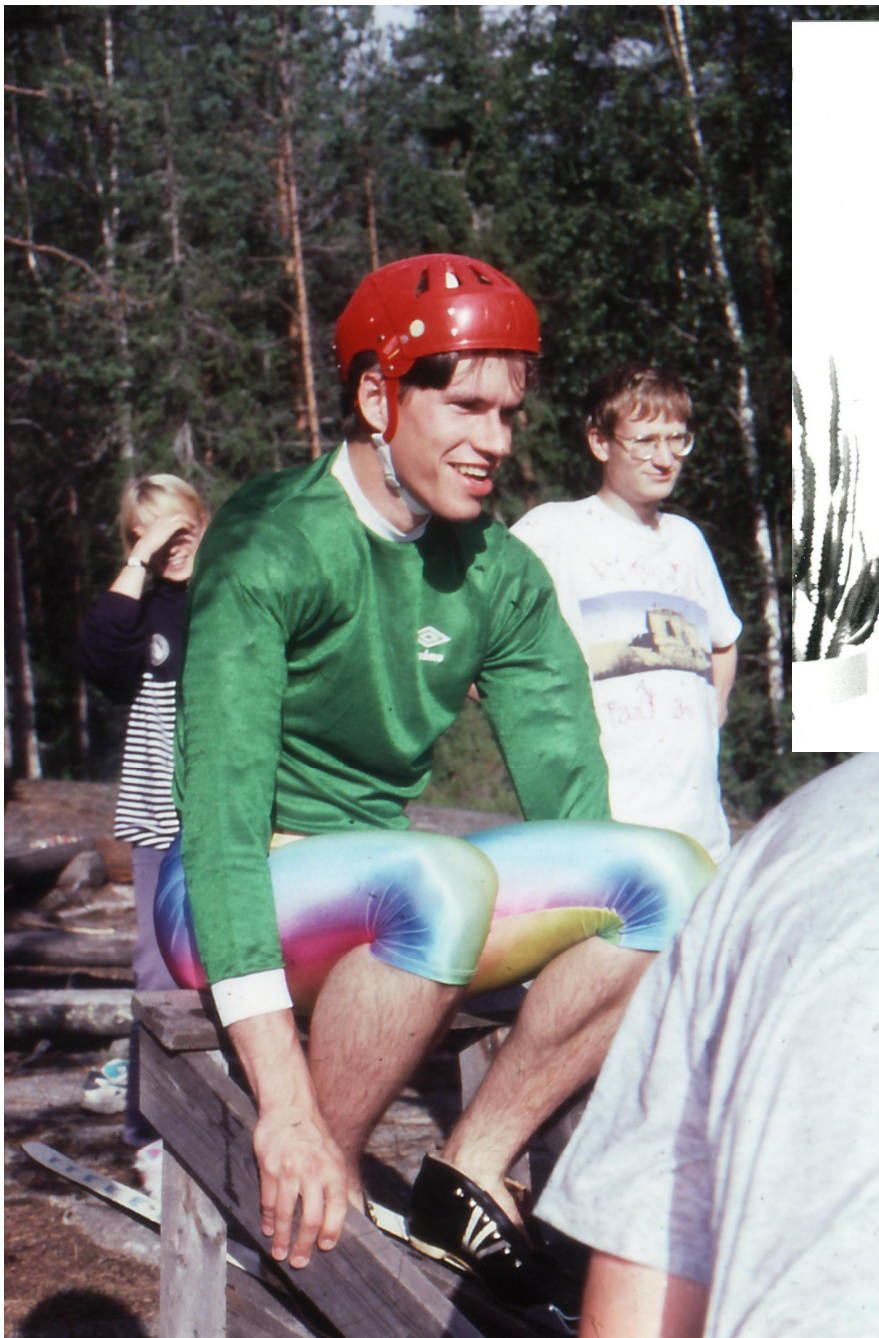
“Jos marvi on mukavaa” ...

Timo Hokka ja Saija Huuskonen

“marvikin on mukavaa”
tiesivät tohtorit Laiho &
Vasander jo 1995

Jussi Rasinmäki, 1997

**Marvi on mukavaa jo Hesassa:
Marv1-tenttiinlukua stereona Metsätalolla 1999**

Asiaan.....

Metsikkökoealajarjoituksen tavoitteet tärkeysjärjestyksessä

**Opitaan mittaamaan puujoukko tai metsikkö erilaisten koealojen avulla käyttäen otantaa, mittauksia ja malleja.
Opitaan keskeiset käsitteet ja termit.**

Harjoituksen jälkeen kukin osaa määrittää keskeiset metsätalouden puusto- ja kasvupaikkatunnukset metsikölle (puuston määrä ja arvo painopisteenä).

Opitaan mittavälineiden käyttö sekä silmävaraista puuston arviointia.

Opitaan maanmittausta ja tutustutaan optisen lentokonekaukokartoituksen mahdollisuuksiin.

Opitaan huolellista työskentelyä maastossa ja toimistolla. Sivutuotteena tutkimusaineisto, +15.000 €.

(Metsikkö)-koealat (mittaukset) vastaavat kysymksiimme

Mittakaava: Puu – Metsikkö – Kuvio – Metsäalue

Aika: Tila – Muutos – Ennusteet

Puuanalyysi ⇒ Puumallit

- Runkokäyrä, Apteeraus/Pölkyttäjä, Mallit v , i_d , i_h , biomassaositteet (Allometria)

Metsikkötason (metsätaloudelliset) kysymykset:

- Taimikon tila ja tilan muutos?

Kasvupaikka, tiheys, tilajärjestys, pituusjakauma, puulajivalikoima ⇒ hoitotarve

- Varttuneemman puuston tila ja muutos?

Kasvupaikka, kokojakauma, tilajärjestys, määrä, arvo ⇒

Toimenpidetarve/mahdollisuudet, Hakkuutulot, Uudistamisketju,..

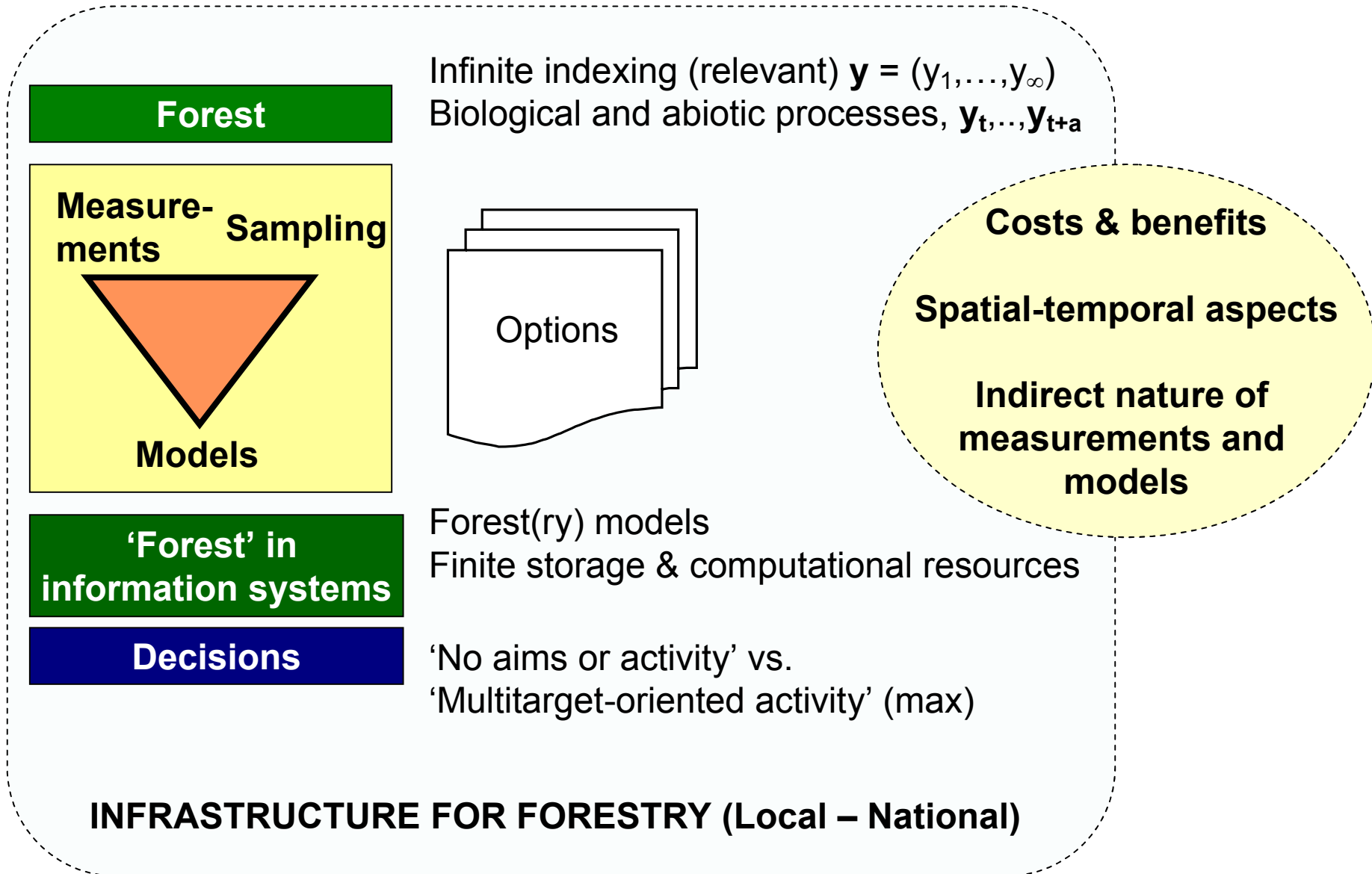
- Mallinnus: kasvumallit, luonnonpoistumamallit, kokojakaumamallit, tilavuusmallit (relaskooppitaulukot tms.), harvennusmallit,..

- Muut kuin puhtaasti metsätaloudelliset kysymykset:

Kuolleen puun laatu ja määrä, LAI, Flora ja Fauna,..

Forest inventory and monitoring in a nutshell

Metsikön puuston määrä ja arvo?

PUUANALYYSIN POHJALTA – TÄYSMITTAUS

Mitataan kaikista puista: Puulaji, d_{13} , d_6 ja h . Sovelletaan runkokäyriä, jotka antavat apteeraavat jokaisen puun ja antavat tukki-, kuitu-, ja hukkaosan tilavuuden. Näille yksikköhinnat €/m³, tai hinta pölkyttäin.

OTANTA MUKAAN – OSUUS ALASTA

Arvotaan alueelle ympyräkoealoja, jotka kattavat osuuden P metsikön kokonaispinta-alasta. Puista mitataan puulaji, d_{13} , d_6 ja h . Runkokäyrillä apteeraus ja yksikköhinnat. Kerrotaan jokainen puu suhteella $1/P$ ja summataan tilavuudet ja arvot.

LISÄÄ OTANTAA JA MALLEJA - KOEPUITA

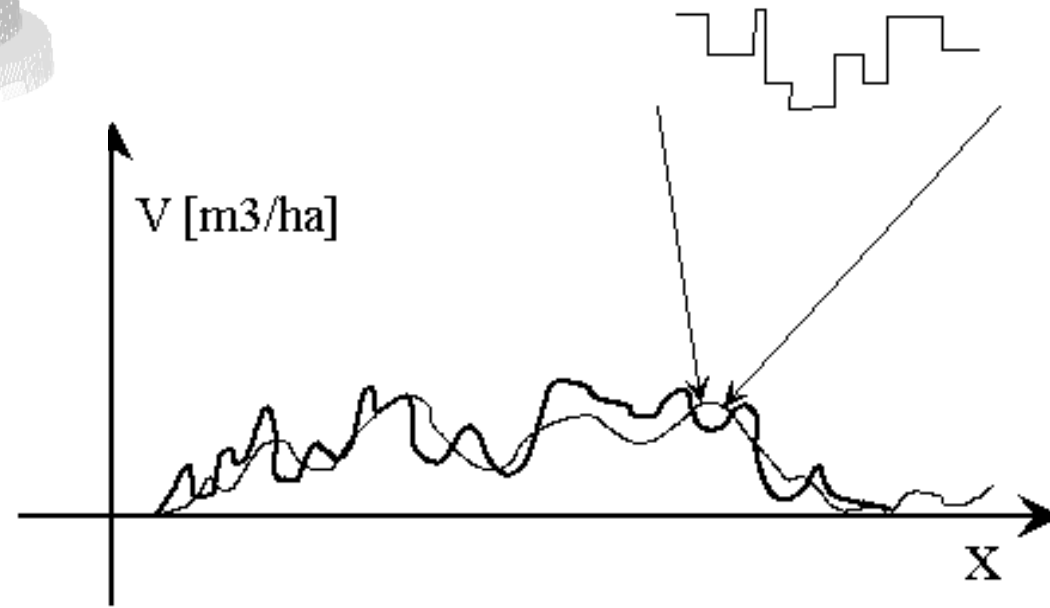
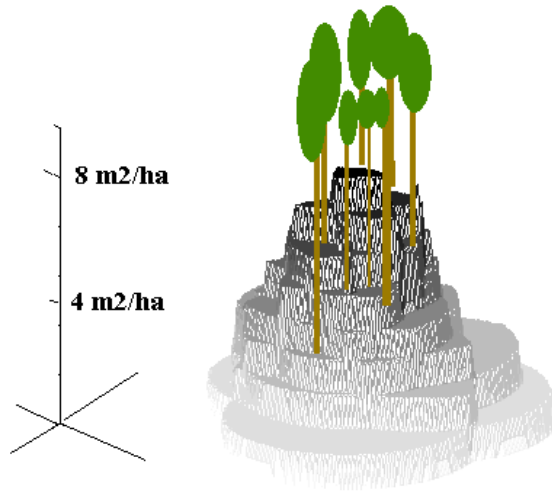
Mitataan edelleen osuus P opinta-alasta ympyräkoealoilla. Ei kuitenkaan mitata kuin otoksesta koepuita d_6 ja h . Ennustetaan puulajeittain ja puujaksoittain $h = f(d_{13})$, $d_6 = f(d_{13})$. Käytetään ennusteita mittausten sijaan, muuten laskenta kuten edellä.

KEVYT MITTAUS, ARVIOITA ja LUJA USKO MALLEIHIN

Mitataan relaskoopilla G puulajeittain joistakin pisteistä. Otetaan G :n keskiarvo. Arvioidaan H puulajeittain. Relaskoopitaulukosta $V = f(FGH)$. Tukkiosuus malleilla D :n funktiona. Kokonaisarvo € tukkien keskihinnalla.

Koealoista....

PUUSTON MÄÄRÄ JA ARVO KAUKOKARTOITUKSELLA

- + Otantavirhe minimoituu
- + Kustannukset
- Malleja ja epäsuoraa mittausta
- Havaintoja vain ylhäältä, kaikkea ei havaita

* YKSINPUIN TULKINTA

Yritetään paikantaa ja mitata jokainen puu

* ALUEPOHJAINEN TULKINTA

Tulkitaan kuva-ikkunaa, koealan tai kuvion LiDAR-pisteitä tms.

Maastomittaukset ja kaukokartoitusmenetelmät täydentävät toisiaan. Maastodataa opetukseen.

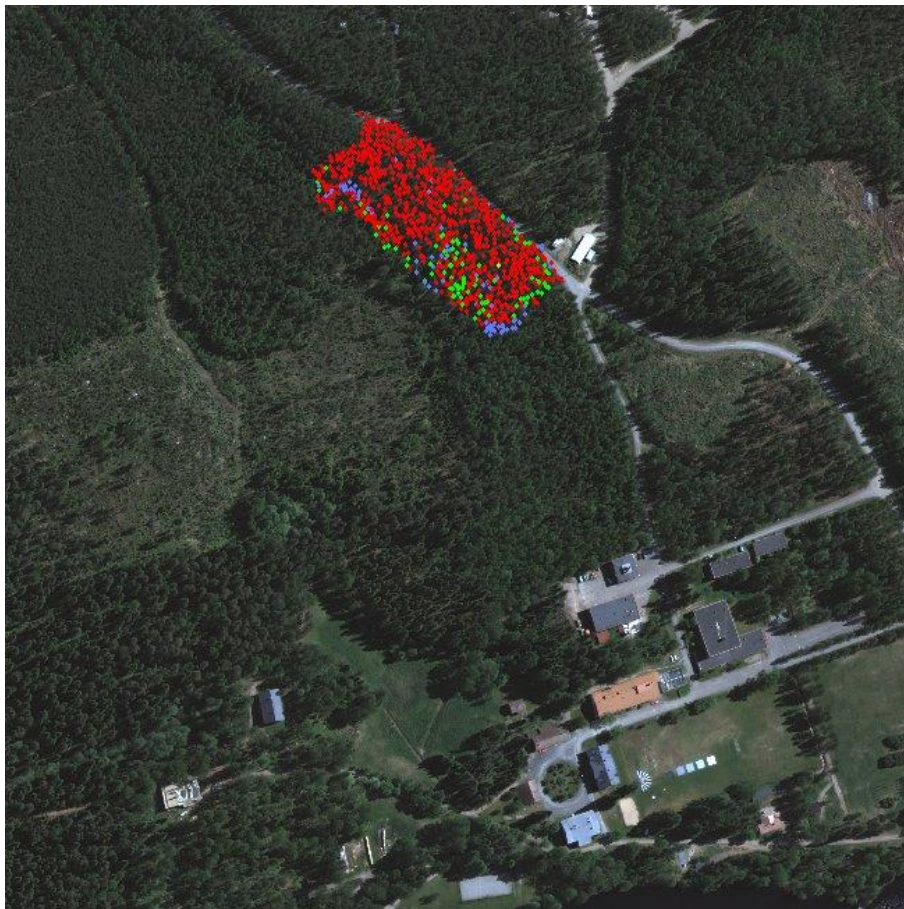
3-5 € per tarkasti mitattu puu, 10-12 €/ha metsäsuunnittelumittaukset

...KAUKOKARTOITUKSELLA – MARV1 Metsikkökoealat

½-automaattinen menetelmä yksinpuinmittauksiin:

http://www.helsinki.fi/~korpela/MARV1_2011/

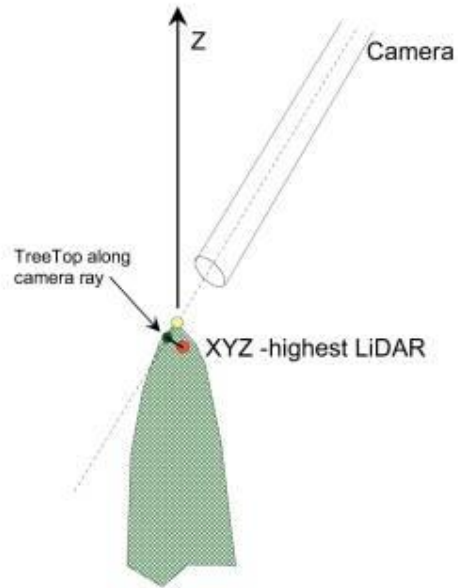

Puukartta:

- XYZ latva
- Z tyvi
- Puulaji
- h
- d_{13}
- d_{crm}

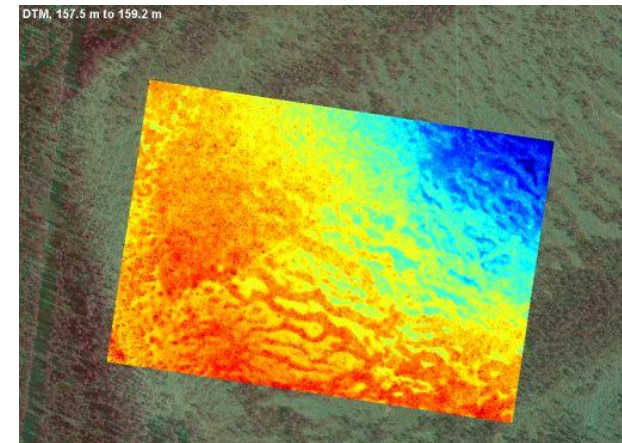
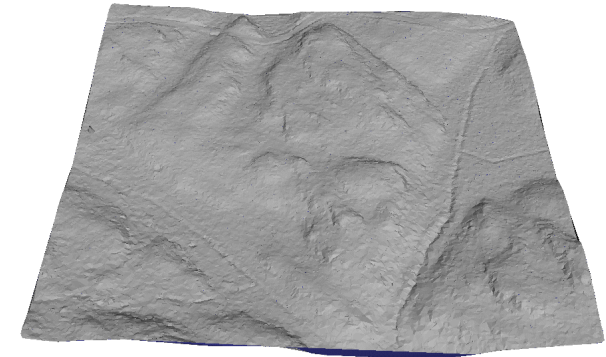
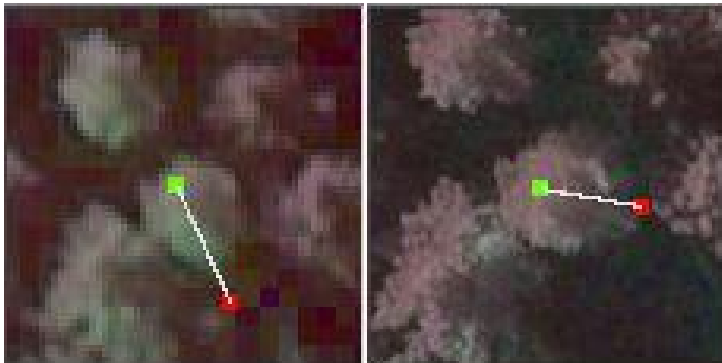
Datana ilmakuvia
ja laserkeilaus-
havaintoja

...KAUKOKARTOITUKSELLA – MARV1 Metsikkökoealat

Latvat paikannetaan Monoplotting -periaatteella

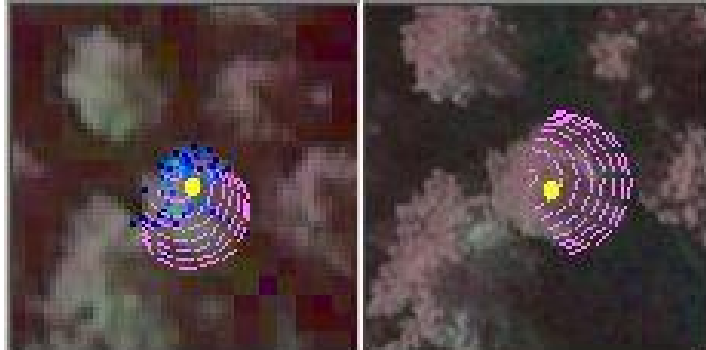
Puun pituus latvan ja maanpinnan Z-erotuksena

LiDAR prosessoitu korkeusmalliksi $Z = \text{DEM}(X, Y)$

...KAUKOKARTOITUKSELLE – MARV1 Metsikkökoealat

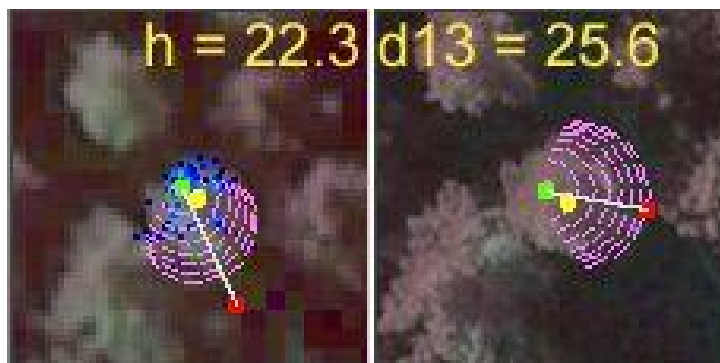

LiDAR pistepilveen sovitetaan latvuspintamalli – saadaan latvuksen leveys, d_{crm} .

Ilmakuvilta otetaan sävyarvonäyteitä latvumallin pinnalta, valon ja vastavalonpuolelta latvusta.

Latvuksen LiDAR-osumien intensiteetit tallennetaan ja niistä lasketaan piirteitä.

Puulaji = f (ilmakuvan sävyarvot, LiDAR intensiteetit) + opetusaineisto

Rungon läpimitta, d_{13} ennustetaan allometrisilla yhtälöillä.

...KAUKOKARTOITUKSELLA – MARV1 Metsikkökoealat

Hyöty kaukokartoituspuista?

- Koealan kartoitus – runkopisteverkko valmiina
- Maanpinnan kartoitus – saadaan valmiina
- Opitaan tuntemaan kaukokartoituksen mahdollisuuksia, yksi vaihtoehto lisää

Hyöty MARV1-mittauksista?

- Paikannettu puu + perustunnukset maksaa 3-4 € / kpl
- Harjoitukseen satsattu valmistelutyönä n. 5k€

Aineiston arvo harjoituksen jälkeen joko –8k€ + (– 10k€) tai +15k€. Opetukseen, Graduntekijöille, Tutkijoille ja Metsäasemalle.

Mitä tutkimuskuvio tuo lisää?

Taustalla metsikkökoealahaarjoitus ja sen tavoitteet.

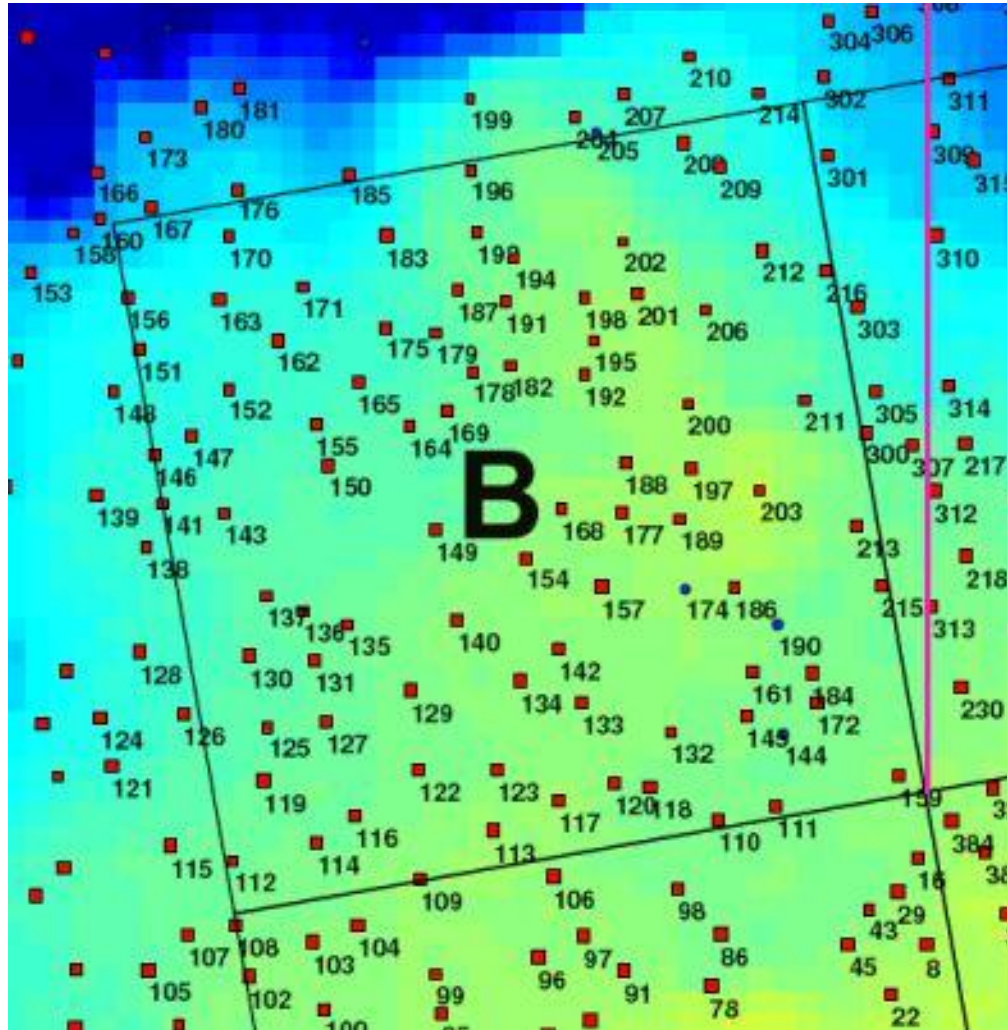
Huolellinen työskentely on ainoa lisävaatimus.

Osin sisäänrakennettu kontrolli, pääosin ei.

KULKU

- 1) Harjoitellaan perusasioita**
- 2) Identifioidaan ja kartoitetaan oman koealan kaikki puut (kontrolloitu)**
- 3) Mitataan kaikista puista perustunnukset**
- 4) Mitataan koepuista lisätunnukset**
- 5) Luovutetaan aineisto. Jatketaan harjoitusta "ilman paineita".**

ENNEN toimia koealalla - Harjoitellaan perusjuttuja

Jokaiselle ryhmälle oma ruutu
= Metsikkökoeala

Ilmakuvamittaukset prosessoitu
kartaksi, numerolapuiksi, ja
esitäyt. maastolomakkeiksi.

Ilmakuvapuiden avulla
kartoitetaan pienet puut, jotka
puuttuvat kartalta
(runkoverkko) – kolmioimalla ja
trilateroimalla.

Puista mitataan tunnuksia ja
niistä tehdään havaintoja.

Tätä harjoitellaan ennen
tositoimia, Muistokuusikossa ja
ATK-luokassa.

sn:o 109 Plot: 1B Dist: 29.7 m Azim: 257.8 degr

112

* 124/311°-126/335° * 125/8°-127/28° * 129/40°
* 0/290° * 121/302° * 119/15° * 122/58°
* 0/262° * 115/278° * 116/64° * 114/71°
* 109/172° * 104/112°
* 107/205° * 103/130°
* 0/229° * 105/212° * 102/166°
* 0/217° * 101/192° * 100/142°

Foto-sp: Pine
Foto-height: 12.5 m
Foto-d13: 13.4 cm

Harjoitus Muistokuusikossa eli koealalla n:o 8

Ryhmässä jakautuneena 4 porukkaan, Rastikoulutus (4+1)

Harjoitellaan metsikkökoeharjoituksen eri vaiheita

RASTIT

- 1) Alkumittaukset ja valmistelut
- 2) Ilmakuvapuiden ja omissiopuiden paikantaminen
- 3) Puidenluku
- 4) Koepuumittaukset
- 5) Harjoitellaan RESECTION ohjelman käyttöä

Harjoitus Muistokuusikossa eli koealalla n:o 7

Henkilökohtainen varustus:

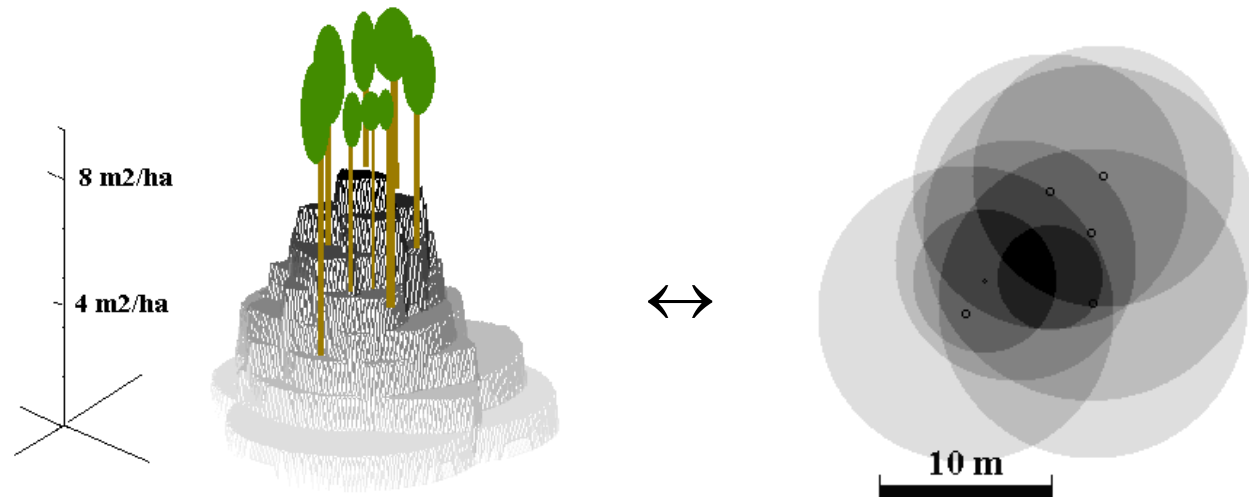
- Hikihelmi+ Lisäpruju + muistiinpanovälineet

Ryhmäkohtainen varustus:

- 2 x bussoli

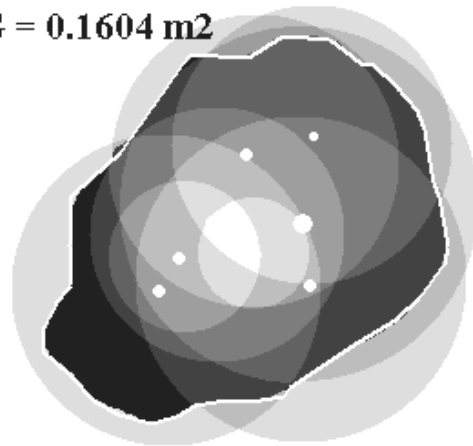

”Koealat ovat alueintegraaleja” – ”Mitä?”

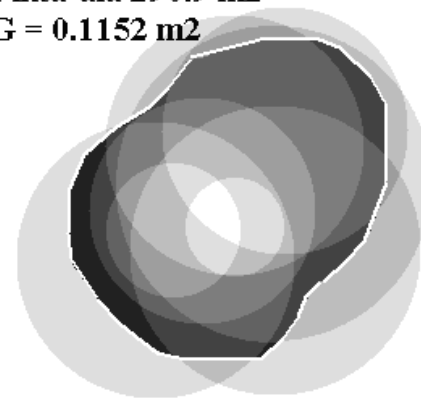

Metsikkö on a) joukko puita b) äärellinen pinta-ala

Pinta-ala 321.2 m²
G = 0.1604 m²

Pinta-ala 290.9 m²
G = 0.1152 m²

Metsätalouden Metsikkömuuttujat

Kasvupaikkamuuttujat (~tunnukset)
Puustomuuttujat (~tunnukset)
Toimenpidemuuttujat

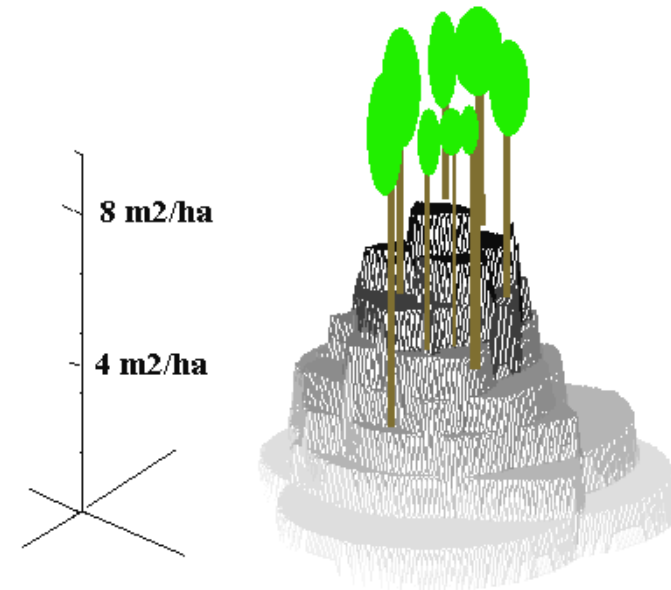
Vaihtelu metsikön sisällä;
silti usein yksi (~keski) arvo.

Puut ovat pisteprosesseja.

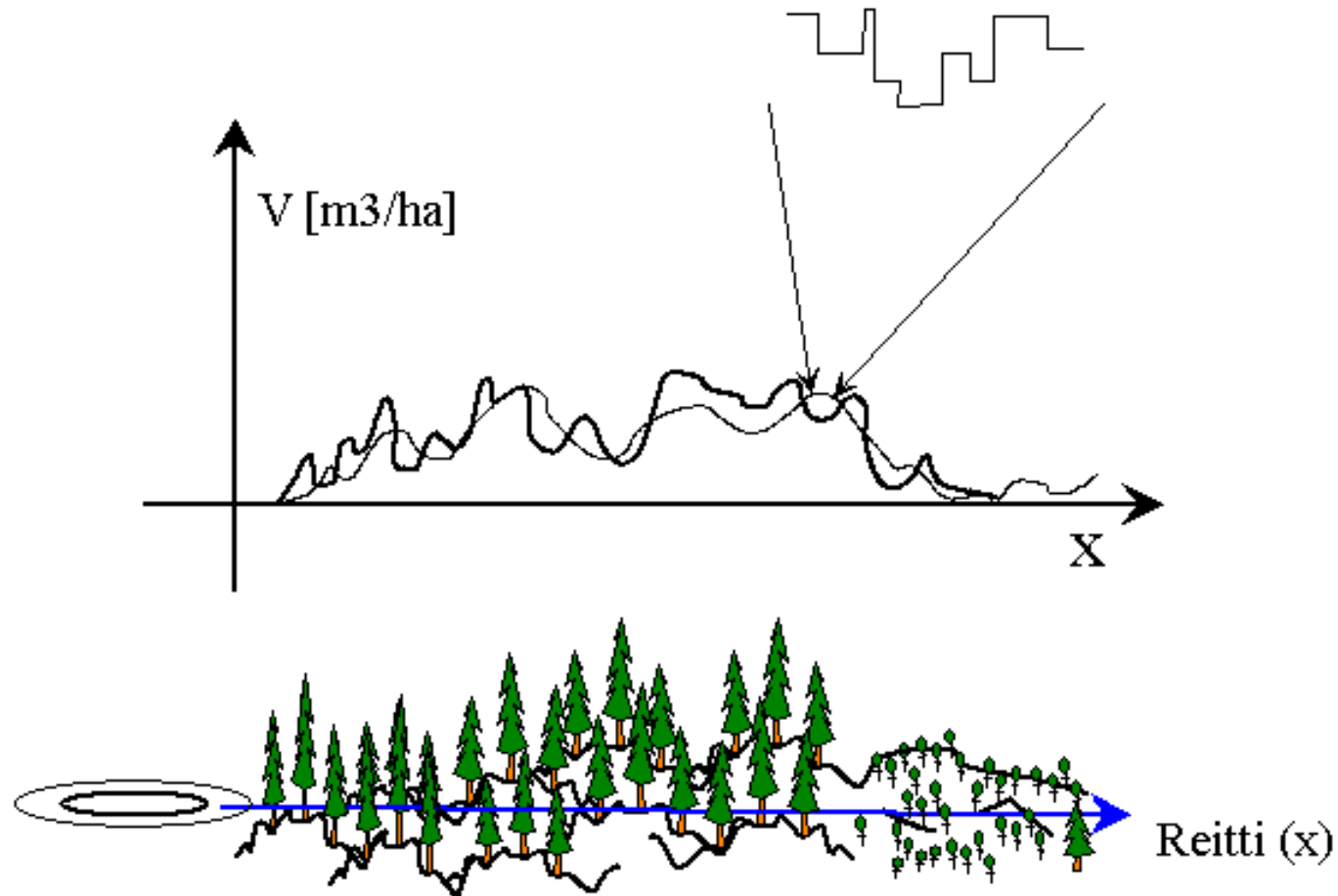
Koealat ovat Alue(tilavuus)integraaleja.

Arvo esitetään pisteelle, usein ”vuotunnuksena”, esim.

$V = 100 \text{ m}^3/\text{ha}$.

”Koealat ovat alueintegraaleja” – ”Mitä?”

Puuston määrän ja arvon muutos?

Puulla on tilavuuskasvua vain kasvukauden aikana

Puulla arvokasvua periaatteessa milloin vain (hinnat/kust. muuttuvat)

Puuston määrän muutokset

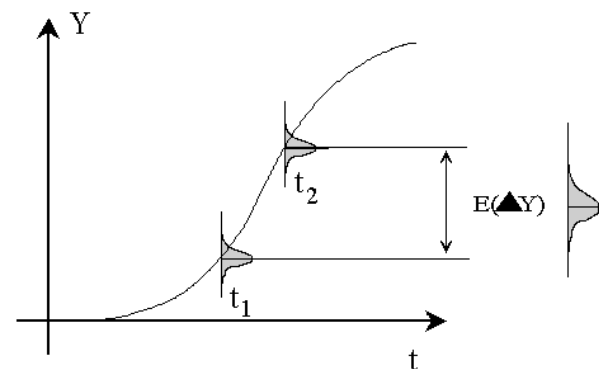
Kasvu, Syntyminen (kynnyskasvu), Luonnonpoistuma,
Hakkuupoistuma

Puuston arvon muutokset

Puulaji, Tilavuus, Runkomuoto, Viat, Hinnat
(Puutavaralajivaatimukset, Kysyntä)

Muutosten mittaaminen

Pysyvät koealat ja erotusmenetelmä
Kertakoealat, kasvumittaukset ja mallit

http://www.helsinki.fi/~korpela/MARV1_2011/